

247673

การพัฒนารายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู เพื่อส่งเสริมทักษะ
การคิดเชิงพื้นที่ สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เลเกีย เขียวดี

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

600252552

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247673

การพัฒนารายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู เพื่อส่งเสริมทักษะ
การคิดเชิงพื้นที่ สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เลเกีย เขียวดี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

การพัฒนารายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู เพื่อส่งเสริมทักษะ
การคิดเชิงพื้นที่ สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เลเกีย เขียวดี

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

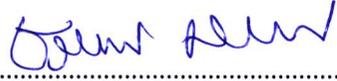
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์พนิดา สิ้นสุวรรณ

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....
รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

24 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความเมตตาให้คำปรึกษาแนะนำและความช่วยเหลือตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รวมทั้งรองศาสตราจารย์พนิดา สีนสุวรรณ และ รองศาสตราจารย์ ดร.นงเยาว์ เนาวรัตน์ กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ศึกษาฯ ซึ่งในความเมตตาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พัฒนา ราชวงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วินัย บุษบา ผู้เชี่ยวชาญในด้านการสอนภูมิศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรัชย์ โกศิยะกุล และ ดร.กฤษยากาญจน์ โดพิทักษ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริย์ ผลประเสริฐ ผู้เชี่ยวชาญในด้านการวิจัย ในความกรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิสมัย รบชนะชัย พูลสุข อาจารย์ชูวิทย์ ไชยเป้า และ อาจารย์สิริวรรณ สิริวนิชย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนสังคมศึกษาที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจความเหมาะสม ครอบถ้วนของเครื่องมือ

ขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทร สนับสนุนคอยเป็นกำลังใจในการศึกษาค้นคว้าเสมอมาจนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของการค้นคว้าแบบอิสระนี้ ผู้ศึกษาฯ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดา มารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความเมตตา ความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจที่มั่นคง มีความมานะ บากบั่น เข้มแข็ง อดทน พยายาม และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้ศึกษา จนประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การพัฒนารายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพื้นที่ สำหรับนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผู้เขียน นายเลเกีย เขียวดี

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนสังคมศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ มั่งคั่ง

บทคัดย่อ

247673

การค้นคว้าแบบอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู และส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพื้นที่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program) สำหรับนักศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประชากร คืออาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่เชี่ยวชาญทางด้านวิชาภูมิศาสตร์กายภาพด้านการวิจัย และการวัดผลประเมินผล จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย 1) เอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ สำหรับครู โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program) สำหรับ นักศึกษาโปรแกรมวิชาสังคมศึกษา 2) แบบประเมินทักษะการคิดเชิงพื้นที่ 3) แบบประเมินเอกสาร การสอนรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินและส่วนที่ 2 การประเมินคุณภาพเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับ ครู

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยหาค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินและหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอนรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญประเมินระดับ คุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู อยู่ในระดับดีมาก มีความเหมาะสมในทุก ๆ ด้าน

ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีกระบวนการที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพื้นที่แก่นักศึกษา อยู่ในระดับดีมาก นั้นสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องนี้ที่เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพื้นที่ สำหรับนักศึกษา โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป คุกกี้ เอิร์ธ (Google Earth Program) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์

Independent Study Title	Course Development on Physical Geography for Teacher to Promote Spatial Thinking Skills for Social Studies Students Program, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University
Author	Mr. Lakhia Khieodi
Degree	Master of Education (Teaching Social Studies)
Independent Study Advisory	Assoc. Prof. Dr. Charin Mangkhang

ABSTRACT

247673

This Independent study was aimed to development on Physical Geography for Teacher to Promote Spatial Thinking Skills by used Google Earth Program for Social Studies Students Program, Faculty of Education, Kamphaeng Phet Rajabhat University. The population in this study comprised 5 teachers who was expert in Physical Geography, Researching, Evaluation and Assesment in 3 University.

Tools for collected data that included 1) Physical Geography for Teacher teaching document by used Google Earth Program for Social Studies Students Program. 2) Evaluation form of Physical Geography for Teacher Spatial Thinking Skills. 3) Evaluation form of Physical Geography for Teacher teaching document which divided into two parts are part 1: General information of evaluator and part 2 : Evaluation of Physical Geography for Teacher teaching document

Statistics used in analyzing the data included percentage, arithmetic mean and standard deviation of opinion about Physical Geography for Teacher teaching document . The study found that the expert evaluate quality of this teaching document at excellent level that suitable for all aspect.

The results were evaluated by experts. Learning process that promote critical thinking skills to students is very satisfactory. This is consistent with studies that focus on promoting spatial thinking skills for students. By using the computer program Google Earth, which is a skill that is important in the study of geography.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	๗
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
1. การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา	11
1.1 ความหมายของการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	11
1.2 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	15
1.3 ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	18
2. คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรและหลักสูตรรายวิชา	
ภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู	21
2.1 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	21
2.2 จุดมุ่งหมายของรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู	26
2.3 คำอธิบายรายวิชา	26
2.4 แผนการสอนและการประเมินผล	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. เอกสารประกอบการสอน	28
3.1 ความหมายของเอกสารประกอบการสอน	28
3.2 องค์ประกอบของเอกสารประกอบการสอน	30
3.3 ประโยชน์ของเอกสารประกอบการสอน	36
3.4 หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์	38
4. ทักษะการคิดเชิงพื้นที่	48
4.1 ความหมายของทักษะการคิด	49
4.2 การคิดเชิงพื้นที่ในรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู	57
5. โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ	71
5.1 การใช้งานโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ	71
5.2 การเลือกแสดงสถานที่ในโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ	77
5.3 โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ กับการเรียนการสอนในวิชาภูมิศาสตร์	81
5.4 ประโยชน์ของโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ	84
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	87
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	90
1. ประชากร	90
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	90
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	91
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	93
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	93
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	94
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	108
2. วิธีดำเนินการวิจัย	108
3. สรุปผลการวิจัย	109
4. อภิปรายผลการวิจัย	110
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก แผนบริหารการสอนประจำรายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพ สำหรับครูหลักสูตรสังคมศึกษา โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	120
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเอกสารประกอบการสอนหน่วยที่ 1 ธรณีภาค หน่วยการสอนที่ 2 โครงสร้างภูมิประเทศ การเกิดดิน หิน แร่	124
ภาคผนวก ค แบบประเมินการนำเสนอผลงานรายบุคคล แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อเอกสาร ประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program) กายภาพสำหรับครู โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	155
ภาคผนวก ง แบบประเมินเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์ กายภาพสำหรับครู โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program) โปรแกรมวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก จ	
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความสอดคล้องของเอกสารประกอบการสอน	
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเอกสารประกอบการสอน	163
ภาคผนวก ฉ	
ตัวอย่าง แบบขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเอกสารประกอบการสอน	
ตัวอย่าง แบบตอบรับการประเมินเอกสารประกอบการสอน	172
ประวัติผู้เขียน	175

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครู เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงพื้นที่ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยโปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ	96
2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินเอกสารประกอบการสอน	97
3 แสดงระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในแต่ละด้าน	98
4 แสดงระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านความถูกต้อง และความทันสมัยของเนื้อหา	99
5 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านครอบคลุมรายวิชา	100
6 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านการจัดลำดับเนื้อหา	100
7 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านรูปแบบในการเขียน	101
8 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านการศึกษาค้นคว้า เอกสารประกอบการสอน/เอกสารคำสอน	102
9 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านความถูกต้องในการใช้ภาษา	103
10 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านการเสนอแนวคิดของตนเอง	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านคุณค่าของ เอกสารประกอบการสอน/เอกสารคำสอน	105
12 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านเป็นการบุกเบิกทางวิชาการ และสร้างองค์ความรู้ใหม่	106
13 แสดงระดับคุณภาพของเอกสารประกอบการสอน รายวิชาภูมิศาสตร์กายภาพสำหรับครูในด้านมีเนื้อหาที่ส่งเสริม ทักษะการคิดเชิงพื้นที่แก่นักศึกษา	107

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
1(1) การเขียนแผนผังความคิด	53
1(2) การเขียนแผนผังความคิด	53
2 ชาวนครนิวยอร์กมองสหรัฐอเมริกา	61
3 หมู่บ้านที่ราบของอินเดียภาคใต้	63
4 การจัดการทางพื้นที่ภายในแต่ละหมู่บ้าน	64
5 สัญลักษณ์ไอคอน โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program)	72
6 การเปิดใช้งาน โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program)	73
7 หน้าจอแสดงผล โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program)	73
8 เครื่องมือสำหรับการเคลื่อนตำแหน่งลูกโลกไปยังตำแหน่งต่างๆ ที่ต้องการ	74
9 เช็คบ็อกซ์ (Check Box) สำหรับแสดงผลข้อมูล	74
10 การย่อและขยายแผนที่ด้วย โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program)	74
11 แสดงการควบคุมการหมุนซ้ายหมุนขวาบนแผนที่	75
12 แสดงการแสดงผลภาพถ่ายดาวเทียมร่วมกับระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และแสดงผลในรูปแบบสามมิติ	75
13 แสดงการค้นหาพื้นที่เป้าหมาย	76
14 แสดงผลหน้าจอและเมนูคำสั่ง โปรแกรม กูเกิ้ล เอิร์ธ (Google Earth Program)	77
15 แสดงการแสดงผลภาษาไทยใน Windows XP	78
16 แสดงปัญหาการแสดงผลภาษาไทยใน Windows 7	79
17 แสดงการเปลี่ยนภาษาของ Google Earth ให้เป็นภาษาไทย ใน Windows 7	80
18 การแสดงผลภาษาไทย ใน Windows 7	81